

Mikołów, dnia 06 maja 2019 roku

Pani

Katarzyna Syryjczyk - Słomska

Przewodnicząca

Rady Miejskiej Mikołowa

*-sesja
-Kow. 6
7.05.2019 P*

14404.5.2019.P

Urząd Miasta Mikołów	
Zal. <i>teache</i>	Godz.
wpłynęło 06-05-2019	
poście	osobiscie

STR

[Signature]

Wypełniając obowiązek zawarty w art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej w załączeniu przekazuję sprawozdanie z Działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie za rok 2018.

Z poważaniem

[Signature]

KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Mikołowie
mgr Aleksandra Stolarska

*SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MIKOŁOWIE ZA
ROK 2018*

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Struktura Organizacyjna	6
Struktura zatrudnienia	7
Informacje ogólne	8
Budżet MOPS za 2018 rok	9
Zakres zadań realizowanych przez MOPS w 2018 roku w ramach ustawy o pomocy społecznej	10
Zadania własne gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej	11
Zadania własne	12
Zasiłek stały	12
Zasiłek okresowy	12
Zasiłek celowy	13
Sprawienie pogrzebu	14
Praca socjalna	15
Poradnictwo specjalistyczne	18
Pomoc w postaci posiłku	18
Schronienie	20
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	21
Dzienny Dom Pomocy	23
Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki	24
Domy Pomocy Społecznej	24
Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne	25
Powody przyznania pomocy	27
Struktura rodzin objętych pomocą/typy rodzin	28
Wspieranie rodziny	30

Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo-Specjalistyczna wraz z filią Świetlica Opiekuńczą.....	32
Zasiłki rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, alimentacyjne oraz „Dobry start”	33
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	36
Karta Dużej Rodziny	37
Program Gminy Mikołów „Liczna Rodzina”	38
Stypendia szkolne i zasiłki szkolne	39
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	40
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	41
Program Aktywności Lokalnej Nowa Abisynia 2018	42
Projekt „Postaw na lepsze jutro” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX. Włączenie społeczne Działania 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla Poddziałania: 9.2.5 Rozwój usług społecznych – konkurs	44
Projekt „Postaw na rodzinę” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX. Włączenie społeczne dla Działania 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla Poddziałania: 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT	45
Projekt „Program wsparcia społeczności lokalnych” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX. Włączenie społeczne dla Działania 9.1 Aktywna integracja dla Poddziałania: 9.1.1 Wzmacnianie potencjału społeczno – zawodowego społeczności lokalnych – ZIT	46
Kooperacje 3D	46
Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej	48
Pozostałe zadania	48
Potrzeby.....	49

Wstęp

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka i przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W roku 2018 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie realizował zadania wynikające m.in. z następujących ustaw:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawie o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawie o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawie o świadczeniach rodzinnych,
- ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawy o finansach publicznych,
- ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji,
- ustawy o rachunkowości,
- ustawy prawo zamówień publicznych,
- ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawie o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawie o systemie oświaty.

W niniejszym sprawozdaniu zostaną przedstawione zadania i działania realizowane w 2018 roku przez tutejszy Ośrodek.

Do zadań priorytetowych MOPS należą działania ukierunkowane na:

- 1) pomoc rodzinie w trudnościach materialnych w szczególności poprzez pomoc rzeczową i materialną,
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- 3) tworzenie alternatywnych form działania oraz programów dożywiania i wsparcia rzeczowego oraz usługowego, kierowanego do dzieci wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym,
- 4) realizacja działań mających na celu utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej,
- 5) aktywizowanie osób bezrobotnych poprzez realizację projektów finansowanych ze środków zewnętrznych

Niezależnie od zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, MOPS w Mikołowie realizuje również zadania z zakresu wspierania rodziny, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, potwierdzania prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych dla osób, które nie są ubezpieczone, stypendiów, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ustawy „Za życiem”, Dobry Start, Karty Dużej Rodziny.

Ośrodek wspierając osoby i rodziny w trudnych sytuacjach życiowych z jednej strony dąży do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego, z drugiej stosuje zasadę pomocniczości nakierowaną na wykorzystanie zasobów rodziny, jej potencjału i aktywności. MOPS jest instytucją polityki społecznej państwa. Wykonując zadania z zakresu pomocy społecznej współpracuje z innymi organami, jednostkami a także z podmiotami niepublicznymi tj. organizacjami społecznymi, pozarządowymi, kościołami.

W 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie na realizację zadań wydatkował ogółem kwotę **39 853 108,67 zł**. W okresie sprawozdawczym w tut. Ośrodku przyjęto **12 311** wniosków, w tym w ramach pomocy społecznej 2 404, świadczeń rodzinnych 2 133, funduszu alimentacyjnego 429, świadczenia wychowawczego 3 656, świadczenia Dobry Start 3 636, stypendia szkolne 53. Przeprowadzono 2 303 wywiady środowiskowe oraz wydano **13 432** decyzji.

I. Struktura organizacyjna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie funkcjonuje na podstawie Statutu uchwalonego przez Radę Miejską Mikołowa Uchwałą Nr XVIII/426/2016 wraz ze zmianą Uchwały Nr XXVII/600/2017 oraz regulaminu organizacyjnego wprowadzonego przez Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie Zarządzeniem nr 29/2018 z dnia 17 grudnia 2018 roku. Zgodnie z postanowieniem Regulaminu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie jest jednostką budżetową, podlegającą bezpośrednio Burmistrzowi Mikołowa. Ośrodek wykonuje zadania własne i zlecone Gminy Mikołów, a także zadania z zakresu administracji rządowej z szeroko pojętej pomocy społecznej i pomocy rodzinie na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Zadania Ośrodka w 2018 roku realizowane były przez następujące komórki organizacyjne:

- ✓ Dział Księgowości
- ✓ Dział Pomocy Środowiskowej
 - Sekcja Świadczeń
 - Sekcja Usług
 - Sekcja Asystentów Rodziny
 - Sekcja Funduszy Zewnętrznych
- ✓ Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych
 - Sekcja Świadczeń Rodzinnych i Wychowawczych
 - Sekcja Świadczeń Alimentacyjnych
- ✓ Wieloosobowe Stanowisko ds. Organizacji, Kadr i Administracji
- ✓ Stanowisko ds. Obsługi Kancelaryjnej
- ✓ Stanowisko ds. Obsługi Informatyczno – Technicznej
- ✓ Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica Opiekuńczo – Specjalistyczna
- ✓ Filia Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy Opiekuńczo - Specjalistycznej

II. Struktura zatrudnienia

Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mikołowie kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zastępuje Zastępca Kierownika.

Komórkami Organizacyjnymi Ośrodka kierują:

Działami – Kierownicy Działów

Działem Księgowości – Główny Księgowy

Placówką Wsparcia Dziennego oraz filią – Kierownik Placówki Wsparcia Dziennego.

W celu realizacji swoich zadań Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie zatrudnia wykwalifikowanych pracowników, spełniających kryteria danego stanowiska. Jednakże częste zmiany w ustawodawstwie oraz przejmowanie nowych zadań do realizacji wymagają ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników. Wiąże się to z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr. Tematyka szkoleń była zróżnicowana, dotyczyła problemów związanych z realizacją zadań przez Ośrodek, poszerzając wiedzę m.in. w następujących obszarach:

- ✓ pomocy społecznej,
- ✓ świadczeń rodzinnych i wychowawczych, funduszu alimentacyjnego,
- ✓ wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ stypendiów i zasiłków szkolnych, procedur administracyjnych związanych z nowelizacją KPA,
- ✓ zamówień publicznych,
- ✓ prawa pracy,
- ✓ ochrony danych osobowych,
- ✓ przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.

Pracownicy korzystali również z oferty Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach i konferencjach dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej.

Tabela 1. Zatrudnienie w MOPS Mikołów na koniec 2018 roku

Struktura zatrudnienia w MOPS	Liczba osób
Ogółem	63
Kierownik Ośrodka	1
Zastępca Kierownika	1
Główny Księgowy	1
Kierownicy Komórek Organizacyjnych	2
Kierownik Placówki Wsparcia Dziennego	1
Pracownicy socjalni ogółem, w tym:	17

specjalista pracy socjalnej	7
starszy pracownik socjalny	10
pracownik socjalny	
Asystenci rodzinni	4
Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych	24
Pozostali pracownicy	12

Opracowanie własne

Właściwa struktura zasobów kadrowych ośrodka pomocy wpływa na skuteczną realizację nałożonych na jednostkę zadań.

III. Informacje ogólne

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielanie osobom i rodzinom wsparcia, umożliwiającego przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych. Świadczenia obligatoryjne przyznawane są zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej. Natomiast świadczenia fakultatywne powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej. W tym celu przeprowadzany jest wywiad środowiskowy i stosowana jest zasada indywidualizacji. Oprócz podstawowych potrzeb egzystencjalnych pomoc społeczna poprzez świadczenia rzeczowe i finansowe zaspokaja potrzeby w zakresie opieki, wychowania, integracji i przystosowania, ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej obowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Zasada ta jest dopełnieniem zasady pomocniczości państwa wobec obywatela.

Ośrodek w celu realizacji zadań i skutecznej obsługi klienta efektywnie wykorzystywał narzędzia informatyczne (w tym takie rozwiązania jak E-PUAP, EMPATIA czy SEKAP), stale korzystano z aplikacji dziedzinowych i inwestowano w zakupy sprzętu informatycznego.

IV. Budżet MOPS za 2018 rok

Rozdział	Nazwa	Wydatki
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	266 406,73
85202	Domy Pomocy Społecznej	1 032 774,54
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5 579,00
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	80 175,55
85214	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	911 292,26
85216	Zasiłki stałe	563 736,00
85219	Ośrodki pomocy społecznej	2 809 226,29
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1 075 763,11
85230	Pomoc w zakresie dożywiania	71 317,70
85295	Pozostała działalność	313 306,46
85334	Pomoc dla repatriantów	13 113,06
85415	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	47 102,99
85501	Świadczenia wychowawcze	20 988 483,11
85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	8 941 018,52
85503	Karta Dużej Rodziny	1 113,95
85504	Wspieranie rodziny	2 732 699,40
	RAZEM	39 853 108,67

Opracowanie własne

V. Zakres zadań realizowanych przez MOPS w 2018 roku w ramach ustawy o pomocy społecznej

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom, rodzinom, które spełniają jednocześnie dwie przesłanki wymienione w ustawie o pomocy społecznej, tj.: dochód osoby, rodziny nieprzekraczający kryterium dochodowego oraz występowanie, co najmniej jednej z dysfunkcji zaburzających funkcjonowanie rodziny, z powodu których udziela się pomocy społecznej.

Kryterium dochodowe jakie obowiązywało w 2018 roku wynosiło odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 634 zł; - dla osoby w rodzinie - 514 zł do dnia 30 września,

- dla osoby samotnie gospodarującej - 701 zł; - dla osoby w rodzinie - 528 zł od dnia 01 października.

Świadczenie pieniężne winno być adekwatne, dać możliwość zaspokojenia potrzeb ze względu na posiadane przez pomoc społeczną środki i motywować do własnej aktywności na rzecz wyjścia z trudnej sytuacji.

Dysfunkcje powodujące konieczność wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej to w szczególności: ubóstwo; bezrobocie; niepełnosprawność; długotrwała lub ciężka choroba; przemoc w rodzinie; sieroctwo; bezdomność; potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności; bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego; zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizm lub narkomania; zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa; klęska żywiołowa lub ekologiczna.

W myśl zapisów ustawy o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznana pomoc na zasadach zwrotnych lub pomoc formie specjalnego zasiłku celowego.

Pomocą niepieniężną są wszystkie te świadczenia pomocy społecznej, których osoba, rodzina wspierana nie otrzymuje w formie pieniężnej. Do powyższych form pomocy zalicza się: posiłek, pracę socjalną, schronienie, poradnictwo specjalistyczne, sprawienie pogrzebu, składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne, pobyt w domu pomocy społecznej, interwencję kryzysową, mieszkania chronione, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz ośrodkach wsparcia.

W 2018 wsparciem w ramach pomocy społecznej objęto **666** rodzin, osób w rodzinach **1.165**.

VI. Zadania własne gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej

Zadania własne gminy zostały podzielone przez ustawodawcę na zadania o charakterze obowiązkowym i o charakterze nieobowiązkowym.

Zadania własne gminy obowiązkowe to: - opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, - sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej, - udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, - zasiłki okresowe, - zasiłki celowe, - zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, - praca socjalna, - usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, - dożywianie dzieci, - sprawienie pogrzebu, - kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, - pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, - sprawozdawczość, - utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników, - zasiłki stałe, - opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zadania gminy o charakterze nieobowiązkowym realizowane są stosownie do posiadanych możliwości finansowych Ośrodka. Do zadań o charakterze nieobowiązkowym należą: - zasiłki specjalne celowe, - przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, - opracowanie i realizacja projektów socjalnych, - podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych, - współpraca z powiatowym urzędem pracy, realizacja Programu Aktywizacja i Integracja.

Zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej mają zróżnicowany charakter i kierowane są do różnych grup społecznych, należą do nich: - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, - prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia, - zasiłki celowe, udzielenie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

1. Zadania własne

1.1 Zasiłek stały

Zasiłek stały jest świadczeniem pieniężnym, przysługującym osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe.

Tabela 2. Zadania własne gminy – zasiłki stałe w roku 2018

Zasiłki stałe	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń ogółem	Liczba świadczeń
Ogółem, w tym:	110	567 435	1 103
osoby samotnie gospodarujące	93	506 864	919
osoby pozostające w rodzinie	20	60 571	184

Opracowanie własne

1.2 Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy to świadczenie przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Zasiłek przyznawany jest osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od obowiązującego kryterium dochodowego. Zasiłek ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnej lub w rodzinie.

Tabela 3. Zadania własne gminy – zasiłki okresowe w 2018 roku

Zasiłki okresowe	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń ogółem	Liczba świadczeń
Ogółem	301	349 878	1 437
w tym przyznane z powodu:			
bezrobocia	104	106 038	379

długotrwałej choroby	93	77 773	314
niepełnosprawności	93	43 619	366
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	0	0	0
inne	116	122 448	378

Opracowanie własne

1.3 Zasilek celowy

Zasilek celowy to świadczenie przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu oraz koszty pogrzebu. Zasilek przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, zawsze na określony cel. Przedmiotowe świadczenia ma charakter pomocy doraźnej nieprzyznawanej na pokrycie pełnych comiesięcznych kosztów utrzymania osoby zgłaszającej się o pomoc.

Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. Specjalne zasady przyznania tego świadczenia uzależniono od zdarzeń, które powodują nagle, niespodziewane straty.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium dochodowe może być przyznany **specjalny zasiłek celowy**, który nie podlega zwrotowi, jak również zasiłek okresowy, celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

Tabela 4. Zadania własne gminy – zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe w 2018 r.

Zasiłki celowe i zasiłki specjalne celowe	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem	352	431 394	x
w tym: zasiłki specjalne celowe	117	81 532	205

Opracowanie własne

Tabela 4a. Zadania własne gminy – zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego w 2018 roku

	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń
Ogółem	5	7 762

Opracowanie własne

1.4 Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę na podstawie Uchwały Nr LI/1057/2010 Rady Miejskiej w Mikołowie z dnia 26.10.2010 r. zgodnie z wyznaniem zmarłego. MOPS zlecał sprawienie pogrzebu osoby zmarłej, w przypadku braku najbliższej rodziny osoby zmarłej lub jeżeli jej małżonek, zstępni, wstępni nie mają możliwości zorganizowania pochówku. W 2018 roku na podstawie umowy o realizowanie usług pogrzebowych Zakład Pogrzebowy Noglik Kegler z siedzibą w Mikołowie przy ulicy Okrzei 27 dokonywał pochówku zmarłych. Świadczenie pogrzebu jest świadczeniem niepieniężnym.

Tabela 5. Zadania własne gminy – sprawienie pogrzebu w 2018 roku

Sprawienie pogrzebu	Liczba osób, którym sprawiono pogrzeb	Kwota świadczeń
x	6	18 500

Opracowanie własne

1.5 Praca socjalna

Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej jest praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi, która jest obowiązkowym zadaniem własnym Gminy. Udzielana jest bez względu na kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie szczegółowej diagnozy w celu opracowania planu pomocy osobie/rodzinie. W trakcie wywiadu środowiskowego pracownik socjalny ustala z osobą zainteresowaną formy oraz zakres pomocy, a także sposób ich realizacji. Pracownicy socjalni realizują ideę pracy socjalnej między innymi poprzez kontrakty socjalne. Zawarcie kontraktu poprzedzone jest dogłębną analizą sytuacji rodziny, diagnozą dominujących problemów oraz zasobów finansowych umożliwiającą przezwycięzenie trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni współpracują z działającymi w gminie instytucjami, organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi. Pracownicy socjalni wraz z organizacjami współtworzą politykę pomocy społecznej w gminie. Praca socjalna jest działalnością zawodową opartą na relacji pracownika socjalnego z klientem.

Pracownicy socjalni rozwijają realizowane już metody pracy oraz podejmują nowe zadania, tj.:

- ✓ współpracują ze specjalistami np. psychologami, psychiatrą, prawnikiem, asystentami rodziny w celu realizacji długofalowego planu pomocy,
- ✓ współpracują z Policją, w ramach której odbywają się cykliczne spotkania zespołów roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ✓ nawiązują kontakt z przedstawicielami szkół, przedszkoli, żłobka, poradni psychologiczno – pedagogicznej skierowany głównie na zaspokojenie potrzeb dzieci,
- ✓ przekazują informacje do Sądu Rodzinnego na temat rodzin objętych nadzorem kuratora,
- ✓ wnioskuje o wydanie zarządzeń opiekuńczo – wychowawczych, współpracują z kuratorami na rzecz klientów,
- ✓ współpracują z administratorami lokali mieszkalnych w celu wsparcia klientów,
- ✓ utrzymują stałą współpracę z przychodniami, szpitalami, mającą na celu zaspokojenie niezbędnych potrzeb klientów i udzielenie im odpowiedniego wsparcia,
- ✓ pracownicy biorą udział w działaniach dotyczących zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych,
- ✓ przeprowadzają wywiady środowiskowe na zlecenie sądów, zewnętrznych instytucji,
- ✓ przeprowadzają wywiady w związku z ubieganiem się osób o świadczenie pielęgnacyjne.

Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądaných zmian, modyfikację sposobu funkcjonowania osoby i jej otoczenia oraz wspieranie w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Praca z indywidualnym przypadkiem oznacza bezpośrednie oddziaływanie

pracownika socjalnego na osobę i rodzinę w celu mobilizacji jej zasobów oraz pomoc, przy aktywnym uczestnictwie osoby, w rozwiązaniu trudnej sytuacji życiowej.

Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, to umowa zawarta pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą, rodziną w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 6. Zadania własne gminy – praca socjalna w 2018 roku

Praca socjalna	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	460	798

Opracowanie własne

Tabela 6a. Zawarte kontrakty socjalne w 2018 roku

Liczba kontraktów	Liczba osób objęta kontraktami
30	30

Opracowanie własne

Działania realizowane na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych:

- ✓ współpraca ze środowiskiem lokalnym, organizacjami społecznymi oraz pozarządowymi w zakresie realizowania pomocy osobom niepełnosprawnym i mieszkającym samotnie, których członkowie rodziny pozostawili bez wsparcia;
- ✓ powiadamianie Sądu Rodzinnego o zagrożeniu życia i zdrowia osób, niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub niewyrażaniu zgody na leczenie szpitalne, których stan zdrowia uniemożliwiał samodzielne funkcjonowanie w środowisku
- ✓ przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów osób wnioskujących o skierowanie do Dziennego Domu Pomocy w Mikołowie
- ✓ podejmowanie na wniosek Policji, pracowników służby zdrowia, środowiska lokalnego natychmiastowych interwencji pozostających w kompetencji pracownika socjalnego w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb osób chorych i niepełnosprawnych
- ✓ udzielanie wsparcia finansowego na zakup: żywności, leków, opału oraz innych zgłaszanych potrzeb
- ✓ przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób samotnych i pozostających w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały wsparcia w formie usług opiekuńczych
- ✓ rozeznawanie sytuacji osób i rodzin, na których ciąży obowiązek alimentacyjny względem osób korzystających ze wsparcia
- ✓ przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów u pacjentów przyjętych do szpitali w trybie nagłym, a nieubezpieczonych w zakresie

- potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków publicznych, osobom nieposiadającym wskazanych uprawnień
- ✓ wspieranie środowisk osób chorych i niepełnosprawnych.

Działania realizowane na rzecz rodzin wielodzietnych, niepełnych, rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego:

- ✓ przeprowadzanie postępowań administracyjnych na wniosek rodziców i opiekunów prawnych dzieci oraz z urzędu w celu opłacenia posiłku dzieciom uczęszczającym do szkół, przedszkoli i żłobka
- ✓ podejmowanie działań w zakresie dokonywania analizy sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- ✓ wnioskowanie o przydzielenie asystenta rodziny działającego na rzecz dziecka i rodziny, opracowywanie wraz z asystentem wspólnego planu pracy z rodziną
- ✓ informowanie rodziców i opiekunów prawnych dzieci o możliwości skorzystania z kolonii i półkolonii organizowanych przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kuratorium Oświaty w Katowicach, placówkę wsparcia
- ✓ wsparcie finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, m.in. w zakresie: żywności, opału, leków, wydatków mieszkaniowych, odzieży, obuwia
- ✓ kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny i wydanie zarządzeń wobec małoletnich dzieci
- ✓ realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy i procedury Niebieska Karta
- ✓ współpraca z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, nauczycielami, wychowawcami placówki wsparcia
- ✓ wnioskowanie o uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej działającego w Mikołowie, osób wykluczonych celem przywrócenia ich na rynek pracy i integrację ze społeczeństwem
- ✓ zobowiązywanie członków rodzin, w których stwierdzono istnienie problemu alkoholowego, do podjęcia współpracy w zakresie jego rozwiązania oraz kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ✓ motywowanie do przyjęcia aktywnej postawy w kierunku znalezienia zatrudnienia
- ✓ współpraca z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie.

W przedmiotowym zakresie funkcjonuje Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Mikołów na lata 2017-2019, którego zakres został szeroko opisany w sprawozdaniu za rok 2018.

1.6 Poradnictwo specjalistyczne

MOPS kieruje do wsparcia indywidualnego osoby, rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej lub wykazując potrzebę wsparcia w rozwiązaniu swoich problemów. Wsparcia takiego udziela się bez względu na posiadany dochód. W ramach powyższego wsparcia klientom udzielano porad prawnych w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Świadczenie to jest świadczeniem niepieniężnym.

Od 2018 roku nasz Ośrodek świadczy również poradnictwo psychologiczne dla klientów borykających się z problemami życia codziennego, opiekuńczo – wychowawczymi. Psycholog udziela porad i wsparcia stacjonarnie, w siedzibie Ośrodka, jak również w razie potrzeby wyjazdowo – w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej wsparcia.

Tabela 7. Poradnictwo specjalistyczne w 2018 roku

Poradnictwo specjalistyczne	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielana w postaci poradnictwa specjalistycznego	76	182

Opracowanie własne

1.7 Pomoc w postaci posiłku

Pomoc w postaci zapewnienia posiłku przysługuje osobom, które własnym staraniem nie są go w stanie zapewnić. Brak możliwości zapewnienia może być podyktowany stanem zdrowia, brakiem miejsca do przygotowania posiłku, brakiem środków finansowych na zakup niezbędnych środków spożywczych umożliwiających przygotowanie ciepłego posiłku. Pomoc powyższa może być doraźna lub okresowa. Udzielana jest zarówno osobom dorosłym oraz dzieciom.

W ramach realizacji powyższego obowiązku dzieciom do czasu rozpoczęcia nauki w szkołach i uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej przyznawana jest pomoc w formie zakupu posiłku. Podstawą realizacji jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Uchwała nr 140 z dnia 15 października 2018 Program Rządowy "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019 – 2023 oraz Uchwały Rady Miejskiej Mikołowa.

Pomoc udzielana jest rodzinom, których kryterium dochodowe nie przekracza 150%.

Uchwałą nr II/20/2018 z dnia 27.11.2018 r. przyjęto wieloletni gminny "Program osłonowy w zakresie dożywiania" na lata 2019-2023. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, kiedy rodzina przekracza 150% kryterium dochodowego ustalonego w ustawie o pomocy społecznej a uczeń lub dziecko wyraża chęć jedzenia posiłku, dyrektor szkoły lub przedszkola występuje z informacją do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Udzielenie powyższej formy pomocy odbywa się bez wydania decyzji administracyjnej oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, pracownik socjalny ma obowiązek dokonać analizy dochodowej rodziny. Liczba dzieci i młodzieży, którym można przyznać pomoc na wskazanych zasadach, nie może przekroczyć 20% liczby

dzieci i młodzieży dożywianych w szkołach i przedszkolach w stosunku do poprzedzającego miesiąca kalendarzowego na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

Tabela 8. Zadania własne gminy – posiłek do 150% kryterium dochodowego w roku 2018

Wyszczególnienie	ogółem	dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	osoby dorosłe
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	101	28	71	2
Koszt posiłku ogółem	31 849			
w tym:				
środki własne	13 528			
dotacja	18 321			

Opracowanie własne

Tabela 9. Zadania własne gminy – posiłek – Program osłonowy (środki własne gminy) w 2018 roku

Wyszczególnienie	ogółem	dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej
Liczba osób korzystająca z posiłków w ramach programu	7	2	5
Koszt posiłku ogółem	4 678,06		
w tym:			
przedszkola	1 708		
szkoły	2 970,06		

Opracowanie własne

W ramach realizacji Programu dożywiania, świadczenia są wydawane w 27 placówkach prowadzących dożywianie, w tym 10 szkołach, 12 przedszkolach, 1 środowiskowym domu samopomocy, 2 młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, 2 specjalnych ośrodkach szkolno – wychowawczych.

Program obejmuje współfinansowanie posiłku dla osób umieszczonych w Środowiskowym Domu Samopomocy Św. Faustyna w Tychach na mocy Porozumień zawartych między

Burmistrzem Mikołowa a Prezydentem Miasta Tychy oraz Kierownikiem MOPS Mikołów a Dyrektorem ŚDS Tychy.

Objęci wsparciem klienci mogli korzystać z jednego gorącego posiłku wydawanego w Dziennym Domu Pomocy w Mikołowie. Wsparcie realizowane było na podstawie Uchwały Nr XLIV/891/2010 Rady Miejskiej Mikołowa w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia – Dziennym Domu Pomocy w Mikołowie. W 2018 roku z jednego gorącego posiłku skorzystało średniomiesięcznie 73 osób.

1.8 Schronienie

Udzielanie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Pomoc ta zabezpiecza podstawowe potrzeby człowieka. Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa po stronie gminy i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Według obowiązujących przepisów w schronisku dla osób bezdomnych zapewnia się osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny całodobowe, tymczasowe schronienie, oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Natomiast noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia. W odniesieniu do pomocy w formie schronienia udzielanej w Schronisku istnieje konieczność przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Przyznanie pomocy w formie tymczasowego schronienia w noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie, udzielał wsparcia finansowego osobom bezdomnym w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych, w szczególności na zakup żywności, leków, obuwia, odzieży.

W okresie jesienno-zimowym miejsca pobytu bezdomnych patrolowane są przez pracowników socjalnych oraz funkcjonariuszy Policji bądź Straży Miejskiej.

W Mikołowie nie funkcjonuje żadna placówka, w której można udzielić schronienia osobom potrzebującym.

Burmistrz Miasta w 2018 roku w wyniku rozstrzygnięcia postępowania o zamówienie publiczne prowadzonego w trybie pisemnego przetargu nieograniczonego przeprowadzonego w oparciu o ustawę Prawo zamówień publicznych, zawarł umowę na świadczenie usług schronienia wraz z wyżywieniem i zapewnienie niezbędnych warunków socjalnych

dla bezdomnych Gminy Mikołów z Centrum Pomocy Potrzebującym Schronisko ARKA z siedzibą w Będzinie. Osoby bezdomne wymagające pomocy w formie schronienia były kierowane na podstawie skierowania do placówki w Będzinie, a do Dąbrowy Górniczej osoby niepełnosprawne, długotrwale chore.

Tabela 10. Zadania własne gminy – schronienie w 2018 roku

Schronienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń
x	19	95 053

Opracowanie własne

1.9 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

W roku 2018 usługi opiekuńcze przyznawane były osobom, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodował trwale lub okresowe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Usługi opiekuńcze mają na celu utrzymanie osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania, poprzez zapewnienie niezbędnej opieki.

Celem pomocy było zabezpieczenie codziennych potrzeb usługobiorcy, związanych z prawidłowym funkcjonowaniem w ich miejscu zamieszkania.

Podstawowe usługi opiekuńcze obejmują:

- ✓ pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych w szczególności zakupy, porządki bieżące, mycie okien, pranie, przygotowanie posiłków, dostarczanie posiłków, spożywanie posiłków, załatwianie potrzeb fizjologicznych, zmiana pościeli, przesłanie łóżka, palenie w piecu, przynoszenie węgla, wody, załatwianie spraw urzędowych, kontakt z lekarzem, realizacja recept,
- ✓ opiekę higieniczną,
- ✓ zalecaną przez lekarza pielęgnację,
- ✓ zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia podopiecznego, sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska. Zakres przyznanej pomocy był na bieżąco monitorowany w celu dostosowania do zmieniających się potrzeb usługobiorców.

Zasady szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak i również tryb ich pobierania regulowała Uchwała Rady Miejskiej.

Na rok 2018 MOPS zawarł umowę z Konsorcjum firm : Agencja Opiekuńczo – Medyczna i Handlowa sp. z o. o. z siedzibą w Katowicach, Stowarzyszenie Pomocy Rodzin Osób

Niepełnosprawnych Oraz Im Samym „CONVIVERE” z siedzibą w Katowicach na wykonywanie usług opiekuńczych na terenie Gminy Mikołów.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w myśl ustawy o pomocy społecznej należy: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Usługi powyższe organizowano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005r., w którym określono rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat.

W ramach powyższych usług świadczone były:

- ✓ terapia czaszkowo – krzyżowa
- ✓ muzykoterapia
- ✓ komunikacja alternatywna
- ✓ terapia ręki
- ✓ terapia sensoryczna
- ✓ kinezyterapia z elementami SI
- ✓ dogoterapia
- ✓ hipotertapia
- ✓ fizjoterapia
- ✓ logopedia metodą krakowską
- ✓ terapia pedagogiczna
- ✓ masaż
- ✓ asystent osoby niepełnosprawnej

Tabela 11. Zadanie własne gminy – usługi opiekuńcze w 2018 roku

Usług opiekuńcze	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem	148	1.000 405,05	54 628,50
w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	3	650,00	13

Opracowanie własne

Tabela 12. Zadanie zlecone gminy – usługi opiekuńcze w 2018 roku

Specjalistyczne usług opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem	9	75 358,06	1 506,00

Opracowanie własne

1.10 Dzienny Dom Pomocy

Dzienny Dom Pomocy jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób samotnych lub osób w rodzinach, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina takiej pomocy nie może zapewnić.

W ramach realizacji powyższego zadania MOPS kieruje swoich podopiecznych wymagających takiego wsparcia do Dziennego Domu Pomocy wydając decyzję określającą okres, zakres i zasady odpłatności za świadczące usługi.

W zakres usług świadczonych przez placówkę wchodzi: korzystanie ze śniadania i obiadu; zaspokojenie potrzeb bytowych poprzez zapewnienie bezpiecznego miejsca do wielogodzinnego przebywania i godnego spędzania czasu; korzystanie z zajęć codziennych, mających na celu podnoszenie sprawności intelektualnej; aktywizacja podopiecznego poprzez udział w terapii zajęciowej; korzystanie z prasy codziennej; korzystanie z radia i telewizji; zaspokojenie potrzeb zdrowotnych w formie ogólnej terapii ruchowej, pomoc w kontaktach z placówkami służby zdrowia oraz innymi organizacjami dysponującymi sprzętem rehabilitacyjnym; realizacja innych usług w ramach pozyskanych środków, kadry terapeutycznej i bazy technicznej; wydawanie posiłków dla osób wymagających pomocy opiekuna (bez pobytu); korzystanie z jednego gorącego posiłku; otrzymanie suchego prowiantu na wolne od pracy dni; udostępnienie urządzeń do utrzymania higieny osobistej; świadczenie usług higienicznych (pranie).

Tabela 13. Zadanie własne gminy – usługi przyznane decyzją administracyjną w Dziennym Domu Pomocy w 2018 roku

	Liczba osób, którym przyznano świadczenie
Ogółem	210
usługi ze śniadaniem i obiadem	111
jeden gorący posiłek	99
pranie	38
prysznic	44

Opracowanie własne

1.11 Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki

Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę. Wysokość wynagrodzenia ustala Sąd, a przyznanie nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji. Wynagrodzenie nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Tabela 14. Zadania zlecone gminom - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki w 2018 roku

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Ogółem	3	66	17 614

Opracowanie własne

1.12 Domy Pomocy Społecznej

Dom pomocy społecznej jest to forma wsparcia dla osób, które wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Osoba kierowana jest do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu co wynika z zaświadczenia lekarskiego, zlokalizowanego w pierwszej kolejności jak najbliżej jej miejsca zamieszkania. Gmina wydaje decyzję o skierowaniu i odpłatności za pobyt w domu pomocy. Celem wsparcia jest zabezpieczenie i zaspokojenie potrzeb bytowych, w tym świadczenie usług opiekuńczych na rzecz mieszkańców domu. Pobyt w domu pomocy jest odpłatny. Odpłatność ustalana jest do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. W pierwszej kolejności koszty pobytu w placówce ponosi mieszkaniec domu, później małżonek, zstępni, wstępni i gmina. Wysokość odpłatności zależy od wysokości dochodu osoby skierowanej, wynosi ona nie więcej niż 70% dochodu.

Tabela 15. Odpłatność gminy za pobyt podopiecznych w domu pomocy społecznej w 2018 roku

Domy Pomocy Społecznej	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	43	1 039 797	410

Opracowanie własne

1.13 Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne

Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych jest zadaniem zleconym gminie, na co otrzymuje dotację z budżetu państwa.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, jest decyzja wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo. Decyzję wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Decyzja wydawana jest na okres 90 dni od daty złożenia wniosku przez świadczeniobiorcę lub od daty udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez świadczeniodawcę. W 2018 roku wydano 52 decyzje potwierdzające prawo do świadczeń, 1 odmowa potwierdzenia prawa.

Ponadto, Ośrodek opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z zapisami ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za osoby:

- pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej,
- objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej,
- realizujące kontrakt socjalny,
- pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy,
- pobierające świadczenie pielęgnacyjne,
- pobierające zasiłek dla opiekuna.

Osoby podlegające powyższemu obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu nie mają innego tytułu do ubezpieczenia.

Tabela 16. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2018 roku opłacane za osoby pobierające zasiłek stały, osoby realizujące Indywidualny program zatrudnienia Socjalnego w CIS Mikołów

Wyszczególnienie	Liczba świadczeniobiorców, za których opłacana jest składka zdrowotna	Koszt składek
Osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej	94	44 894
Osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej	57	13 350

Opracowanie własne

Tabela 16a. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2018 roku opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna

Wyszczególnienie	Liczba składek	Wydatki
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	27	1 282

Opracowanie własne

Tabela 16b. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2018 roku opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze

Wyszczególnienie	Liczba składek	Wydatki
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, z tego:	172	20 650
Świadczenia pielęgnacyjne	148	19 565
Specjalny zasiłek opiekuńczy	24	1 085

Opracowanie własne

1.15 Powody przyznania pomocy

Powody, których wystąpienie uzasadnia przyznanie pomocy społecznej osobom, rodzinom to w szczególności: ubóstwo; sieroctwo; bezdomność; bezrobocie; niepełnosprawność; długotrwała lub ciężka choroba; przemoc w rodzinie; potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizm lub narkomania; zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa; klęska żywiołowa lub ekologiczna .

Tabela 17. Powody przyznania w 2018 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	214	356
Bezdomność	30	31
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	46	218
Bezrobocie	178	372
Niepełnosprawność	235	392
Długotrwała lub ciężka choroba	387	576
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	152	339
Przemoc w rodzinie	14	36
Alkoholizm	32	39
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	4
Zdarzenie losowe	7	10
Sytuacja kryzysowa	3	3

Opracowanie własne

1.16 Struktura rodzin objętych pomocą/typy rodzin

Tabela 18. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2018 roku

Typy rodzin objętych pomocą	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	666	1 165
o liczbie osób 1	437	437
o liczbie osób 2	103	206
o liczbie osób 3	54	162
o liczbie osób 4	35	140
o liczbie osób 5	23	115
o liczbie osób 6 i więcej	14	105
w tym rodziny z dziećmi ogółem	136	524
o liczbie dzieci 1	54	144
o liczbie dzieci 2	45	165
o liczbie dzieci 3	22	107
o liczbie dzieci 4	7	41
o liczbie dzieci 5	5	37
o liczbie dzieci 6	1	8
o liczbie dzieci 7 i więcej	2	22
Rodziny niepełne ogółem	65	201
o liczbie dzieci 1	31	68
o liczbie dzieci 2	22	70
o liczbie dzieci 3	7	30
o liczbie dzieci 4 i więcej	5	33
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	231	305
o liczbie osób 1	177	177
o liczbie osób 2	42	84
o liczbie osób 3	6	18
o liczbie osób 4 i więcej	6	26

Opracowanie własne

Tabela 19. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą Ośrodka w 2018 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem	718	604	1 061
w tym świadczenia pieniężne	444	428	808
w tym świadczenia niepieniężne	335	282	493
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	12	12	40
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	712	599	1 042
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	x	460	798
w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	62	98

Opracowanie własne

VII. Wspieranie rodziny

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Burmistrz Miasta Mikołowa wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej do realizacji zadania w postaci wspierania rodziny.

W celu sprawnej realizacji zadań z zakresu wsparcia rodzin oraz pieczy zastępczej utworzono w Ośrodku sekcję asystentów rodziny. Realizując cele wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2018 r. zatrudniono 4 asystentów rodziny na podstawie stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej na szczeblu gminy realizowane jest w szczególności poprzez:

- ✓ analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego, przyczyn kryzysu w rodzinie,
- ✓ rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- ✓ wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- ✓ przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- ✓ podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- ✓ dążenie do reintegracji rodziny.

Powyższe działania są prowadzone przy wsparciu lokalnych instytucji, organizacji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, a także przy wykorzystaniu zasobów własnych rodziny, potencjału i udziału najbliższego otoczenia. Udzielna pomoc rodzinie ma charakter czasowy. Ustawa przyjęta została dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego. Przyjęte rozwiązania ustawowe mają służyć dobru rodziny oraz wszystkich jej członków.

Działania asystenta rodziny koncentrują się w szczególności na: opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi. Głównym celem wprowadzenia asystenta jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

Tabela 21. Wspieranie rodziny w 2018 roku

Wspieranie rodziny	ogółem
Liczba asystentów rodziny w gminie, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy	4
Liczba asystentów zatrudnionych na podstawie umowy cywilno prawnej	0
Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi asystentów rodziny (w zł) z tego:	199 603
finansowane z budżetu gminy	129 484
finansowane z innych źródeł	70 119

Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:	48
Wydatki gminy na utrzymanie dzieci w systemie pieczy zastępczej	547 529

Opracowanie własne

W przypadku kiedy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców wobec małoletniego stosowana jest piecza zastępcza jako forma zastąpienia rodziców w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej:

- rodzina zastępcza: spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- rodzinny dom dziecka.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina ponosi wydatki w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Jednym ze sposobów szeroko rozumianego wspierania rodziny jest możliwość wsparcia w formie rodziny wspierającej. Zgodnie z ustawą, w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Rodzinę wspierającą ustanawia burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej. Opinia wydawana jest po uprzednim przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. W gminie Mikołów udało się pozyskać dwie rodziny chętne do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. W 2018 roku podpisane zostały umowy i od 2019 roku rodziny nawiązały „współpracę” z rodzinami wymagającymi wsparcia.

Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- 1) opiece i wychowaniu dziecka;
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

VIII. Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo-Specjalistyczna wraz z filią Świetlicą Opiekuńczą

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką w placówce wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami i opiekunami dziecka oraz placówkami oświatowymi. Pobyt w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny. W przypadku, gdy dziecko zostanie zobowiązane do uczestnictwa w zajęciach placówki wsparcia przez Sąd, rodzina jest pozbawiona dobrowolności.

Placówka funkcjonuje przez cały rok, we wszystkie dni robocze. Świetlica przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym do 18 roku życia, zamieszkałych na terenie gminy Mikołów, gdzie główną dysfunkcją jest bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Placówka tworzy alternatywne środowisko rozwojowe dla dzieci i ich rodzin, wyposaża je w umiejętności społeczne niezbędne do funkcjonowania w społeczeństwie. Przygotowuje dzieci do podejmowania odpowiedzialności za własne postępowanie oraz uczy samodzielnego i konstruktywnego funkcjonowania w życiu.

W ramach Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy Opiekuńczo- Specjalistycznej w Mikołowie funkcjonuje filia placówki w Mikołowie – Śmiłowicach, która jako podstawowe zadanie realizuje funkcję opiekuńczą. Jej celem jest głównie pomaganie dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych i organizowanie czasu wolnego.

Tabela 22. Wydatki na prowadzenie świetlicy w 2018 roku

Placówka wsparcia dziennego świetlica opiekuńczo – specjalistyczna	ogółem
Wydatki	567 830

Opracowanie własne

Szczegółowo wsparcie w placówkach zostało opisane w sprawozdaniu z realizacji wspierania rodziny za rok 2018.

IX. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze alimentacyjne, „Dobry start”

Świadczenia wychowawcze – program rodzina 500+

Celem świadczenia jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Z pewnymi ustawowymi wyjątkami, świadczenie przysługuje w wysokości 500 zł miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie, do ukończenia 18 roku życia. Przy czym jako pierwsze dziecko w rodzinie określa się jedyne lub najstarsze dziecko w rodzinie do ukończenia 18 roku życia. Na pierwsze dziecko w rodzinie świadczenie wychowawcze przysługuje, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł lub 1.200zł, jeżeli w rodzinie jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenia „dobry start”

Świadczenie przysługuje w wysokości 300 zł.

Świadczenie dobry start przysługuje: - rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych - raz w roku na dziecko; - osobom uczącym się - raz w roku.

Świadczenie dobry start przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia: - przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia; - przez dziecko lub osobę uczącą się 24. roku życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenie dobry start przysługuje także w przypadku: - ukończenia 20. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20. rok życia; - ukończenia 24. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24. rok życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W przypadku dziecka biorącego udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, świadczenie dobry start przysługuje nie wcześniej niż od roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7. rok życia.

Obowiązujące wysokości kwot poszczególnych świadczeń:

Świadczenia rodzinne:

Zasilek rodzinny:

- na dzieci w wieku do 5 roku życia - 95,00zł

- na dzieci powyżej 5 a do 18 roku życia - 124,00zł

- na dzieci powyżej 18 a do 21 roku życia - 135,00zł

wraz z dodatkami:

- z tytułu urodzenia dziecka – 1.000,00zł
- z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400,00zł
- z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 193,00zł lub 273,00zł
- z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 95,00zł
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka – 90,00zł lub 110,00zł
- z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 100,00zł
- z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 69,00zł lub 113,00zł

Świadczenia opiekuńcze:

- zasiłek pielęgnacyjny – 153,00zł / 184,42zł

- specjalny zasiłek opiekuńczy – 520,00zł / 620,00zł

- świadczenie pielęgnacyjne – 1.477,00zł

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – 1.000,00zł

Świadczenie rodzicielskie – 1.000,00zł

Zasiłek dla opiekuna:

- przysługuje w wysokości 520,00zł / 620,00zł.

Świadczenie wychowawcze – 500,00zł

„ZA ŻYCIEM” - jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Wypłacane jest jednorazowo w wysokości 4.000zł.

Tabela 23. Świadczenia rodzinne w 2018 roku

Wyszczególnienie	Ogółem wydatki
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	2 615 792
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka – ujmowane w pozycji wyżej	81 535
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	275 000
Świadczenie pielęgnacyjne	1 310 222
Zasiłek pielęgnacyjny	1 572 574
Specjalny zasiłek opiekuńczy	53 080

Zasiłek dla opiekuna	49 729
Świadczenie rodzicielskie	1 048 933
Jednorazowe świadczenie z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	8 000
Świadczenie wychowawcze	20 668 303,80

Opracowanie własne

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Działania podejmowane wobec dłużników są następstwem przyznania wierzycielom świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wtedy wszczynane są z urzędu (w tym też na wniosek innych organów właściwych wierzycieli). Takie działania mogą być również podejmowane na wniosek osoby, która nie jest z różnych powodów uprawniona do świadczeń, natomiast egzekucja alimentów wobec tej osoby jest bezskuteczna. Postępowania podejmowane wobec dłużników rozpoczynają się od przeprowadzenia z dłużnikiem wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika, a także stanu zdrowia oraz przyczyn niepłacenia alimentów. Od dłużnika odbierane jest oświadczenie majątkowe. Informacje uzyskane w trakcie wywiadu są przekazywane organowi prowadzącemu egzekucję (tj. komornikowi sądowemu). W przypadku, gdy dłużnik nie może wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, zobowiązuje się go do zarejestrowania się w Urzędzie Pracy wraz ze wskazaniem nie dłuższego niż 30-dniowy terminu na wykonanie tego zobowiązania. Gdy dłużnik uniemożliwi przeprowadzenie wywiadu, nie złoży oświadczenia majątkowego, odmówi podjęcia pracy lub nie zarejestruje się w Urzędzie Pracy, wszczyna się postępowanie w sprawie uznania takiego dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, które kończy się wydaniem decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od alimentacji, bądź też umorzeniem postępowania, gdy dłużnik płaci zasądzone alimenty. Następnie, gdy decyzja o uznaniu za uchylającego się od alimentacji stanie się ostateczna, organ zobowiązany jest do skierowania do starosty wniosku o zatrzymanie dłużnikowi prawa jazdy oraz do złożenia do prokuratury wniosku o ściganie tego dłużnika za przestępstwo uporczywej niealimentacji.

Tabela 24. Fundusz alimentacyjny w 2018 roku

Wyszczególnienie	Ogółem
Wyplacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego	1.107.044,00
Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego średnio w miesiącu	145

Opracowanie własne

X. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Na terenie gminy Mikołów działa powołany przez Burmistrza Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład którego wchodzi przedstawiciele MOPS, Policji, Centrum Usług Wspólnych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Mikołowskiego Stowarzyszenia Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana”, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie, Sądu Rejonowego w Mikołowie. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209, poz. 1245) wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi integrowanie i koordynowanie działań jednostek wchodzących w jego skład oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przede wszystkim poprzez: diagnozowanie problemu w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku; inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zespół tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Każdorazowo w skład grupy roboczej powoływany jest pracownik socjalny, właściwy dzielnicowy oraz w zależności od potrzeb: przedstawiciel oświaty (wychowawca, psycholog lub pedagog szkolny), członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kurator, pracownik PCPR, przedstawiciel Stowarzyszenia „Zmiana”, jak również jeśli w rodzinie jest świadczona usługa asystenta rodziny to wykonujący usługę asystent rodziny. Ponadto w rodzinach gdzie jest świadczona pomoc w formie usług opiekuńczych również członkiem grupy roboczej jest osoba wykonująca usługi opiekuńcze czy też lekarz rodzinny.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia MOPS w Mikołowie. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się regularnie, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. W roku 2018 odbyły się łącznie 4 posiedzenia. Z kolei członkowie grup roboczych spotykają się w terminach wynikających z bieżących potrzeb rodzin objętych procedurą, jednak też nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Tabela 25. Działania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2018 roku

Wyszczególnienie	ogółem
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w roku 2015	4
Liczba „Niebieskich Kart –A”, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu w 2018 roku	71
Liczba rodzin, objętych pomocą grup roboczych w 2018 roku	100
Liczba rodzin, w których zamknięto procedurę „Niebieskie Karty” w roku 2018	50

Opracowanie własne

XI. Karta Dużej Rodziny

Do realizacji programu dla rodzin wielodzietnych Burmistrz Mikołowa wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Program ma charakter ogólnokrajowy, adresowany jest do członków rodzin wielodzietnych bez względu na ich miejsce zamieszkania.

Przez rodzinę wielodzietną rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

- ✓ w wieku do ukończenia 18. roku życia;
- ✓ w wieku do ukończenia 25. roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej;
- ✓ bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Do korzystania z programu są uprawnieni członkowie rodziny wielodzietnej:

- ✓ **rodzic (rodzice)** – przez którego rozumie się także rodzica (rodziców) zastępczych lub osobę (osoby) prowadzącą rodzinny dom dziecka;
- ✓ **małżonek rodzica;**
- ✓ **dziecko** – przez które rozumie się także dziecko, nad którym rodzic sprawuje rodzinną pieczę zastępczą, oraz osobę, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Karta oferuje system zniżek i uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, usługowej, sportowej, edukacyjnej w całym kraju. Karta wydawana

jest bezpłatnie. Od 01.01.2018 r. posiadacze Karty mogą korzystać z niej na nośnikach mobilnych.

Tabela 26. Karta dużej rodziny w 2018 roku

Lp.	Wyszczególnienie	ogółem
1.	Wnioski rodzin wielodzietnych o przyznanie KDR wprowadzone do systemu RI KDR	76
2.	w tym liczba wniosków o przyznanie KDR złożonych po raz pierwszy przez rodzinę wielodzietną	74
3.	Liczba decyzji administracyjnych o odmowie przyznania KDR dla wszystkich osób wskazanych we wniosku	0
4.	Liczba przyznanych KDR	409
5.	Liczba rodziców/małżonków, którym wydano kartę	130
6.	Liczba dzieci, którym wydano kartę	279
7.	Liczba wydanych KDR	449

Opracowanie własne

XII. Program Gminy Mikołów „Liczna Rodzina”

„Liczna Rodzina” to samorządowy program, przyznający uprawnienia i ulgi rodzinom wielodzietnym, zamieszkującym na terenie Gminy Mikołów posiadających Kartę Dużej Rodziny.

Celem programu jest:

- ✓ wspieranie rodzin wielodzietnych i poprawa warunków ich życia,
- ✓ zwiększenie szans rozwojowych dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach wielodzietnych,
- ✓ kształtowanie pozytywnego wizerunku rodziny, zwłaszcza rodziny wielodzietnej,
- ✓ promocja rodzin wielodzietnych i wzmacnianie działań na rzecz wspierania ich kondycji,
- ✓ ułatwianie rodzinom wielodzietnym dostępu do kultury, sportu i rekreacji oraz do innych dóbr i usług na preferencyjnych warunkach

Potwierdzeniem uczestnictwa w programie, a tym samym możliwości korzystania z uprawnień i ulg w ramach programu jest posiadanie Karty Dużej Rodziny.

XIII. Stypendia szkolne i zasilki szkolne

Ośrodek realizuje zadania związane z wypłatą stypendium szkolnego i zasilku szkolnego.

Stypendium szkolne przysługujące uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, wychowankom ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych (do czasu ukończenia nauki), słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia – jeśli spełnione jest kryterium dochodowe, a w szczególności gdy w rodzinie występuje:

bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm, narkomania, niepełna rodzina, zdarzenie losowe.

Kryterium dochodowe na 1 osobę w rodzinie wynosi 528 zł.

Zasilek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, bez względu na wysokość dochodu w rodzinie. Zdarzeniem losowym jest np. śmierć rodzica ucznia lub członka jego rodziny, nagła choroba ucznia lub członka jego rodziny, pożar, powódź, klęska żywiołowa. O zasilek szkolny można się ubiegać w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie zasilku. Maksymalna wysokość zasilku to jednorazowa kwota do 620 zł.

Stypendium szkolne udzielane jest na:

- płatne zajęcia lekcyjne oraz pozalekcyjne o charakterze edukacyjnym tj. czesne za naukę w szkole, korepetycje, kursy nauki języków obcych, informatyki, zajęcia sportowe, nauki tańca, nauki gry na instrumentach muzycznych, basen, kino, teatr, wycieczki szkolne, zielona szkoła,
- podręczniki szkolne, lektury, słowniki, atlasy, encyklopedie, mapy, globusy, publikacje o charakterze edukacyjnym na różnych nośnikach np. edukacyjne programy komputerowe, jeśli są to wydatki związane z zajęciami szkolnymi lub obligatoryjnie wymagane przez szkołę,
- pomoce dydaktyczne, przybory szkolne tj. plecak, torby szkolne, kalkulatory, piórniki, linijki, zeszyty, bloki rysunkowe, długopisy, ołówki, kredki, rapidografy, cyrkle, pisaki, farby,
- strój sportowy wymagany w procesie edukacji (maksymalnie 2 komplety na wf na semestr), odzież sportowa: spodenki, szorty, koszulki, podkoszulki, getry, dresy, kąpielówki, kostium pływacki, czepki, okulary pływackie, obuwie sportowe: tenisówki, halówki, trampki, adidas,
- artykuły niezbędne do nauki w poszczególnych rodzajach i typach szkół: farby, płótna, blejtramy, pędzle, instrumenty muzyczne, ubiór ochronny (fartuchy, mundurki potwierdzone przez szkołę) oraz inne związane ze specyfiką szkoły, artykuły do wykonania prac dyplomowych
- dojazd do szkoły poza miejscem zamieszkania środkami komunikacji zbiorowej
- zakwaterowanie w internacie, bursie lub stacji.

Tabela 27. Realizacja stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego w roku 2018 w okresie od stycznia do grudnia

Lp.	Wyszczególnienie	ogółem
1.	Kwota wydatków	47 102,99
2.	Liczba złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego	116
3.	Liczba przyznanych stypendiów szkolnych	110
4.	Liczba wniosków o przyznanie zasiłki szkolnego	3
5.	Liczba przyznanych zasiłków szkolnych	5

Opracowanie własne

XIV. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W roku oceny 2018 nie zlecono zadań w obszarze pomocy i wsparcia wynikających z ustawy o pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizując swoje zadania aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, które wspierają podopiecznych w szczególności w zakresie:

- ✓ wydawania odzieży, środków czystości
- ✓ organizacji wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci
- ✓ dystrybucji artykułów żywnościowych
- ✓ przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- ✓ organizacji czasu wolnego seniorów i podtrzymanie ich kontaktów z otoczeniem.

W 2018 roku kontynuowano realizację Porozumienia zawartego między Stowarzyszeniem „Anima Humana” a MOPS. Przedmiotem porozumienia jest współpraca na rzecz podopiecznych Ośrodka w zakresie organizacji czasu wolnego seniorów i podtrzymania ich kontaktów z otoczeniem. Wolontariusze realizowali zadania zgodnie z zainteresowaniami i potrzebami podopiecznych. Prowadzili rozmowy, czytali książki, słuchali muzyki poważnej, słuchali rodzinnych opowieści, odwiedzali podopiecznych w szpitalu. Utrzymują kontakty z krewnymi podopiecznych.

Kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) dla mieszkańców gminy Mikołów. Dystrybutorem Programu na terenie Mikołowa jest Centrum Społecznego Rozwoju, na podstawie podpisanej umowy o realizację zadania publicznego.

W roku oceny we współpracy z Fundacją Pomocy Dzieciom Ulica oraz z Zakładem Gospodarki Lokalowej gmina Mikołów rozpoczęła nową edycję Programu Aktywności Lokalnej Nowa Abisynia. Ponadto w 2018 roku kontynuowano współpracę z organizacjami pozarządowymi

tj. Stowarzyszenie Uśmiech, Stowarzyszenie Pomocna Dłoń - Krystyn i Sympatyków, Stowarzyszenie Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki Zmiana, Stowarzyszenie Anima Humana, Stowarzyszenie Siloe, Stowarzyszenie Kluby Abstynenta Powrót, Centrum Społecznego Rozwoju, Fundacja Centrum Terapii i Rozwoju Skarb.

XV. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Na przestrzeni roku 2018 kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Program ma na celu trwałe, intensywne i systematyczne wsparcie osób i rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Polega na dostarczaniu pomocy żywnościowej w formie paczek i posiłków.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa ma charakter uzupełniający w odniesieniu do form pomocy finansowej realizowanych w ramach wieloletniego programu wsparcia finansowego gmin w zakresie dożywiania Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie kwalifikuje osoby/rodziny do pomocy żywnościowej wydając w tym celu skierowania umożliwiające odbiór żywności.

Dystrybutorem na terenie miasta Mikołowa żywności z Programu jest Stowarzyszenie Centrum Społecznego Rozwoju. Zgodnie z założeniami PO PŻ pomocą żywnościową obejmowane są osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, dopuszczającej korzystanie z pomocy społecznej z powodów wskazanych w art.7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekracza określonego poziomu (wynosił on 200% kryterium dochodowego tj. 1.268zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.028zł dla osoby w rodzinie). Ogółem wydano **204** skierowań dla **497** osób.

XVI. Program Aktywności Lokalnej Nowa Abisynia 2018

Głównym celem projektu "Nowa Abisynia 2018" było podniesienie poziomu aktywności społeczności lokalnej oraz poprawa jakości życia mieszkańców tzw "baraków", mieszczących się przy ul. Młyńskiej w Mikołowie na rzecz samodzielnego rozwiązywania ważnych problemów społecznych, a w szczególności problemów dotyczących osoby korzystające ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie, zagrożone wykluczeniem społecznym.

W ramach projektu zrealizowane zostały działania o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie poziomu kompetencji i umiejętności społecznych, aktywizację zawodową, motywowanie do działania tj: udział w warsztatach umożliwiających rozwój zainteresowań, spotkania w ramach punktu wsparcia środowiskowego, dwukrotnie zostały przeprowadzone warsztaty kompetencji i umiejętności społecznych, wizyta w teatrze, wyjazd do Kopalni Srebra, indywidualne wsparcie dla uczestników projektu.

Zrealizowane zostały liczne działania o charakterze aktywizującym i integrujące społeczność lokalną, nie tylko promowano, ale również rozwijano w uczestnikach projektu postawy prospołeczne, osiągając wzrost aktywności społecznej - samopomoc sąsiedzka, wolontariat wynikający z inicjatywy mieszkańców, tj: promocja liderów, aktywny udział nie tylko uczestników projektu, ale także społeczności tzw "barakowej" w akcji pomocy dla chorej Wiktorii, podjęcie działań na rzecz chorego Karola, udział w zbiórce koców dla szpitala, zadbanie o przestrzeń wspólną i odnowa podwórka, remonty mieszkań. Mieszkańcy zaangażowali się w realizację prac na terenie ul. Młyńskiej - wspólne planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na poprawę warunków mieszkaniowych i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, tj pomoc przy budowie kanalizacji, izolacji jednej ściany budynku, utwardzaniu terenu.

Wypracowano model działań środowiskowych w ramach którego nastąpił wyraźny rozwój współpracy lokalnych instytucji, tj. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Lokalowej, Policja, Fundacja Pomocy Dzieciom ULICA i innych osób (np. lekarka, pielęgniarka, fryzjerka, mieszkańcy, sąsiedzi) i organizacji (Związek Działkowców, wspólnoty wprowadzone do środowiska, zaangażowane w pomoc) na rzecz zwiększenia wspólnej aktywności w zakresie rozwiązywania problemów obszaru objętego oddziaływaniem.

W efekcie realizacji zadania nastąpiło:

- w miesiącach maj- grudzień zorganizowano Punkt Wsparcia Środowiskowego, z udziałem: pracownika socjalnego, pracownika zakładu gospodarki lokalowej, pedagoga, terapeuty uzależnień, lekarza, pielęgniarki, pielęgniarki środowiskowej, psychologa, fryzjerki;
- zorganizowano 2 grupy samopomocowe które spotykały się przez 6 miesięcy;
- zorganizowano 6 warsztatów: 4 w związku z rozwojem zainteresowań i 2 w związku z rozwojem kompetencji społecznych;
- 16 osób podniosło swoje kompetencje społeczne, uczestnicząc w warsztatach motywacyjnych;
- wydano 12 zaświadczeń o uczestnictwie w warsztatach rękodzielniczych, 9 zdrowego żywienia, 5 muzycznych i 16 zielarskich w ramach wyjazdu do "Niezłych Ziółek";

- przeprowadzono 220 godzin indywidualnej pracy motywacyjnej; budowanie społeczności lokalnej poprzez inicjatywy społeczne, a także przez czas trwania projektu, każdego miesiąca cykliczne spotkania mieszkańców w ramach grupy wsparcia i priorytetów realizacji PAL, uadekwatnianie działań;
- zorganizowanie wyjazdu do teatru, do Kopalni Srebra i Muzeum Górnictwa, zagrody regionalnej "Niezłe Ziółka"
- zorganizowano 10 działań z inicjatywy uczestników;
- 3 osoby odbyły kurs animatora lokalnego, z każdego "baraku" wytypowano 1-2 liderów, szczególnie zaangażowanych w sprawy społeczne, reprezentujących dany budynek, z którymi pod tym kątem pracowano: w sumie 5 osób.

Kwota dotacji przeznaczona na realizację zadania wyniosła **70.000 zł**, a faktycznie poniesione wydatki wyniosły **69.600 zł**.

XVII. Projekt „Postaw na lepsze jutro” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX. Włączenie społeczne Działania 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla Poddziałania: 9.2.5 Rozwój usług społecznych - konkurs

Realizacja projektu "Postaw na lepsze jutro" dała wsparcie nowych miejsc w funkcjonującej placówce wsparcia dziennego oraz rozszerzyła ofertę wsparcia. W ramach projektu powstał Klub Młodzieżowy, gdzie młodzież umocni relacje między sobą i środowiskiem lokalnym. Projekt skierowany był głównie do rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, korzystających z pomocy MOPS w Mikołowie. Okres realizacji projektu: 01.09.2016r. do 31.08.2018r.

Działania polegały na rozwoju kompleksowych usług wspierających rodziny dotknięte problemami opiekuńczo- wychowawczymi oraz wspieraniu prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym uczestników projektu. Projekt zakładał realizację zadań poprzez udzielenie wsparcia uczestnikom w trudnościach na jakie napotykają w środowisku rodzinnym, rówieśniczym i szkolnym, poszerzenie doświadczeń społecznych dzieci i młodzieży w zakresie korzystania z dóbr kultury i sztuki.

Projektem zostały objęte dzieci w wieku szkoły podstawowej do 18 roku życia.

Został utworzony Klub Młodzieżowy dla 20 nowych uczestników. W ramach Klubu były realizowane zajęcia grupowe, rozwój zainteresowań, wyrównanie szans edukacyjnych. Wszyscy uczestnicy będą mogli korzystać z zajęć socjoterapeutycznych. Realizowano oddziaływania profilaktyczne, podnoszenie kultury osobistej, kształtowanie prawidłowych postaw interpersonalnych. Ponadto, organizowano wycieczki edukacyjne, zajęcia techniczno-użyteczne, kulinarne, funkcjonalno- siłowe, wspomaganie w nauce.

Wzbogacono ofertę placówki poprzez uczestnictwo dotychczasowych wychowanków placówki w warsztatach rozwijających kluczowe kompetencje: plastycznych i rękodzieła; fotograficznych; językowych - język angielski; sportowych; logopedycznych; psychologicznych.

Organizowano półkolonie dla dzieci mieszkających na terenie Gminy Mikołów w miesiącu lipcu i sierpniu. Zajęcia odbywały się na terenie placówki, parku miejskiego Planty, na terenie Otwartego Kąpieliska Miejskiego oraz w miejscach wyjazdów edukacyjno- kulturalnych. W ramach półkolonii uczestnicy brali udział w zajęciach analogicznych opisanych w ramach wzbogacenia oferty placówki.

Wsparto także rodziców z problemami opiekuńczo - wychowawczymi dzieci korzystających ze wsparcia placówki. Rodziców objęto działaniami w postaci: grupy wsparcia; b) coachingu rodzicielskiego - grupowego; coachingu indywidualnego; poradnictwa prawnego.

Dostosowano wejście do budynku placówki dla osób niepełnosprawnych.

Tabela 28. Wydatki na realizację projektu „Postaw na lepsze jutro” za 2018 r

Realizacja projektu „Postaw na lepsze jutro”	ogółem	wkład własny
Wydatki	164 590,85	11 601,44

Opracowanie własne

XVIII. Projekt „Postaw na rodzinę” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX. Włączenie społeczne dla Działania 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla Poddziałania: 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT

Projekt "Postaw na rodzinę" ma na celu wsparcie działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych prowadzonych między innymi w miejscu zamieszkania uczestników. Wsparcie ukierunkowane jest na opiekunów faktycznych opiekujących się osobami niesamodzielnymi, m.in. zwiększenie umiejętności w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi, poradnictwo, sfinansowanie usługi asystenckiej lub opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom podjęcia aktywności społecznej, zawodowej lub edukacyjnej, kształcenie, uzyskanie informacji, a także w kierunku usług dziennej opieki środowiskowej, m.in. usługi świadczone przez opiekunów dla osób niesamodzielnymi, asystentów osób niepełnosprawnych, wolontariat opiekuńczy, pomoc sąsiedzka. Projekt realizowany jest w okresie od stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2019 r.

Wsparcie opiekunów faktycznych w opiece nad osobami niesamodzielnymi. Działania w ramach zadania to w szczególności: poradnictwo w tym psychologiczne i prawne, pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki, sfinansowanie usług asystenckich, opiekuńczych.

Usługi dziennej opieki środowiskowej. Działania realizowane w ramach zadania: usługi asystentów osób niepełnosprawnych, wolontariat opiekuńczy, pomoc sąsiedzka.

Dowożenie posiłków. Wsparcie realizowane uzupełniająco dla osób objętych usługami opiekuńczymi lub asystenckimi. Konieczność zastosowania wsparcia wynika z zdiagnozowanych potrzeb osoby niesamodzielnymi, niepełnosprawnej, gdy nie jest ona w stanie własnym staraniem, własnymi zasobami przygotować gorącego posiłku.

Tabela 29. Wydatki na realizację projektu „Postaw na rodzinę” za 2018 r

Realizacja projektu „Postaw na rodzinę”	ogółem	wkład własny
Wydatki	104 582,27	4 564,41

Opracowanie własne

XIX. Projekt „Program wsparcia społeczności lokalnych” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX. Włączenie społeczne dla Działania 9.1 Aktywna integracja dla Poddziałania: 9.1.1 Wzmacnianie potencjału społeczno – zawodowego społeczności lokalnych – ZIT

W ramach powyższego projektu powierzono miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Mikołowie realizację zadań Program Aktywności Lokalnej na os. Mickiewicza oraz Program Aktywności Lokalnej na Rynku, w tym między innymi działania animacyjne oraz organizację społeczności lokalnych.

Od grudnia 2018 roku rozpoczęto realizację PAL na os. Mickiewicza, obszarze rewitalizowanym. Działania prowadzić będą do aktywizacji społeczności lokalnej, tworzenia poczucia przynależności do danego miejsca i społeczności. Program jest realizowany na zasadach wspierających mieszkańców w ich samodzielności w dążeniu do poprawy jakości życia. Planuje się objęcie uczestników działaniami animacyjnymi.

W powyższym Programie na os. Mickiewicza zaangażowani są partnerzy: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej, Fundacja Zakątek Pokoleń. Liderem projektu jest Gmina Mikołów.

XX. Kooperacje 3D

Model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin, realizowany jest w ramach osi priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem projektu jest zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji. Model kooperacji będzie uwzględniał całościowe, międzysektorowe wsparcie na poziomie gminy i powiatu, mające na celu włączenie społeczne osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem

społecznym. Model wypracowany będzie w ramach makroregionu III obejmującego województwa: śląskie, łódzkie, małopolskie i opolskie dla miast.

Kooperacja będzie realizowana na kilku szczeblach współpracy:

- a) Poziom instytucji – współpraca ośrodków pomocy społecznej z innymi instytucjami. Model będzie opisywał zasady oraz sposób zawiązywania na szczeblu lokalnym sformalizowanych partnerstw podmiotów pomocy społecznej i integracji społecznej z podmiotami innych polityk sektorowych, m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa, policji.
- b) Poziom pracownika – współpraca pracowników socjalnych z pracownikami innych instytucji świadczących usługi na rzecz klientów pomocy społecznej. Model w tej części będzie proponował rozwiązanie pozwalające zintegrować działania na rzecz osób, rodzin i grup społecznych oraz wypracować mechanizmy współpracy pracowników socjalnych z pracownikami innych instytucji świadczących usługi na rzecz klientów pomocy społecznej.
- c) Poziom klienta – współpraca pracowników socjalnych z klientem, która pozwoli na dopasowanie wsparcia do faktycznych potrzeb. W tej części model będzie obejmował m.in.: opis tworzenia zindywidualizowanej diagnozy potrzeb osób, rodzin oraz grup społecznych uwzględniający całościowe, międzysektorowe wsparcie prowadzące do zawarcia kontraktu socjalnego, wskazującego oddziaływania i możliwości wielu sektorów w środowisku lokalnym.

Gmina Mikołów w lipcu 2018 roku podpisała Porozumienie o współpracy z Województwem Śląskim – Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Śląskiego i Powiatem Mikołowskim. Liderem projektu na terenie naszej Gminy jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie.

Projekt realizowany jest od kwietnia 2018 roku do marca 2021 roku w następujących fazach:

Faza I (12 miesięcy) – opracowanie modelu kooperacji,

Faza II (18 miesięcy) – przeprowadzenie testów modelu kooperacji na terenie 20 powiatów i 30 gmin makroregionu,

Faza III (3 miesiące) – podsumowanie testów modelu kooperacji,

Faza IV (3 miesiące) – działania edukacyjne w stosowaniu rezultatów na terenie kraju.

XXI. Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej

„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”, dotyczył dofinansowania kosztów wynagrodzenia asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Celem Programu było wzmocnienie roli asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, w tym realizacja przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w stosunku do kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin, rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Na realizację Programu otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości **70.119,00 zł**.

XXII. Pozostałe zadania

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach prowadzonej działalności zrealizował również w 2018 roku zadania dodatkowe w ramach budżetu własnego Gminy:

1. Wigilia dla samotnych mieszkańców gminy.
2. Superwizja dla pracowników Ośrodka.
3. Dodatkowe zajęcia dla dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego.
4. Warsztaty rozwojowe z zakresu wspierania rodziny.
5. Półkolonie wraz z programem profilaktycznym.

XXIII. Potrzeby

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie prowadzonej działalności MOPS jest prowadzona diagnoza problemów społecznych, analiza danych dotyczących sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców miasta korzystających z pomocy. Analizie podawane są również dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej, a także analiza zasobów gminy Mikołów.

W związku z powyższym poniżej prezentujemy kierunki działań, które podejmowane będą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie w roku 2019:

1. Tworzenie systemu wsparcia i przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu:
 - a) wsparcie osób niezaradnych, ubogich,
 - b) doskonalenie systemu wsparcia osób potrzebujących, zagrożonych niedostosowaniem,
 - c) integracja społeczności lokalnej
2. Rozwój lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną:
 - a) wzmocnienie potencjału rodzin,
 - b) wsparcie rodzin i osób dotkniętych przemocą i uzależnieniem,
3. Rozwój aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób niepełnosprawnych:
 - a) wsparcie dla osób starszych, niepełnosprawnych umożliwiające funkcjonowanie w środowisku lokalnym
 - b) promowanie i popularyzowanie aktywnego, zdrowego stylu życia
 - c) przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu osób starszych, niepełnosprawnych
 - d) wsparcie akcji edukacyjnych oraz inicjatyw kulturalnych na rzecz seniorów oraz szkolenie seniorów dla poprawy bezpieczeństwa i wzajemnego wsparcia w środowisku zamieszkania.
4. Podniesienie poziomu zrozumienia społeczności lokalnej względem osób z zaburzeniami psychicznymi:
 - a) opracowanie i wdrażanie programów polityki zdrowotnej dotyczących profilaktyki zdrowia psychicznego,
 - b) rozwój środowiskowego modelu pracy socjalnej i programów z osobami chorującymi psychicznie.